

kdo natančnejša pismena pojasnila, sem mu radevolje na razpolago. V prihodnjem »Slov. Gospodarju« bom pa opisal, kako si lahko vsak gospodar sam izračuna približno sedanjo vrednost njegovih poslopij, da bo tako lahko sam izračunal, ali nima morda svoja poslopja previsoko ali prenizko zavarovana.

Kako krmimo in pitamo mlade račke?

Prvih 24 ur račke ne dobijo nobene hrane. Nato se jim da v svežem mleku namočen kruh, sveža skuta (sir) in mnogo prav drobno sekane zelenja, najbolje mlade koprive, in nekaj surovega nastrganega korenja. Tudi trdo kuhana jajca fino seklana in pomešana z zelenjem se lahko krmi prva dva tedna.

Krmiti je vsaki dve uri ter skrbeti, da imajo račke vedno dovolj sveže pitne vode v plitvi posodi. Ta posoda naj stoji na malo vzvišenem prostoru, tako da se voda, ki jo račke naškropijo pri pitju, odteka in ne nastanejo mlake. Posoda s krmo se postavi v oddaljenosti 1 do 2 korakov. Račke med krmiljenjem vedno pijejo, takorekoč k vsakemu polnemu kljunu požirek vode. Tekanje od krme do vode in mala vzpona k vodi utrjuje živalice in je zelo koristno za njih razvoj.

Drugi teden se daje sledeča krma: z vrelo vodo poparjen oves ali ječmenov šrot, kuhan zmečkan krompir in mnogo zelenja. Doda se tudi malo kostne (ali ribje) moke. Piča mora biti gosta, drobljiva.

Naslednja dva tedna ista krma, le nekaj drobnega zrnja se doda.

Peti teden se krmi mlade račke že skupno s starimi.

Dokler račke nimajo perja, to je, do štirih tednov se jih ne sme spuščati v vodo, ker so občutljive. Škodi jim mraz in vlaga, prime jih krč in vodne podgane se jih rade lotijo. Največ račk pogine ravno vsled tega. Zato se naj da račkam plitva posoda z vodo, kjer lahko po mili volji žlobudrajo brez nevarnosti.

Pitanje mladih račk se vedno izplača, samo pravilno je treba krmiti, da so v 8 do 12 tednih izpitane, torej pred prvim misanjem. Tako se ne zajedo.

Na ameriških farmah pitajo mlade račke takole: prve dni na mleku namočen kruh, skuto, jajce, zelenje.

Nato prvi teden: z vrelo vodo poparjeno mešanico iz 1 merce koruznega šrota, 1 merce pšeničnih otrobov in 1 merce zadnje pšenične moke.

Drugi teden: 1½ merce koruznega šrota, 1 moke, 1 otrobov, ¼ kostne moke. Doda se 1 merco drobne seklane sveže detelje.

Tretji teden: 2 merce koruznega šrota, ½ moke, 1½ moke, 1½ otrobov, ¼ kostne moke, 1 detelje.

Četrty teden: 2 merce koruznega šrota, 1½ otrobov, ½ moke, ¼ kostne moke, 1½ detelje in zelene rži.

Peti teden: 2 merce koruznega šrota, 1½ otrobov, ½ moke, ¼ kostne moke, 2 zelenja.

Šesti teden: Isto kakor v petem tednu, samo ¼ kostne moke.

Sedmi teden: 3 merce koruznega šrota, 1 otrobov, 1 kostne moke, 2 zelenja.

Osmi teden: 3 merce koruznega šrota, 1 moke, 1 kostne moke, 2 zelenja.

Drugi, nemški, način pitanja je pa sledeči:

Prvi dan: Nič.

Drugi in tretji dan: V mleku namočen kruhne drobtine, skuta in zelenje (solata, koprive) petkrat dnevno — toliko, kolikor požro v 10 minutah. Vedno dovolj sveže vode.

Četrty do deseti dan: Štirikrat dnevno toliko, kolikor požro v 20

minutah, in sicer: 1 del ribje moke, 1 del drobnega ječmenovega šrota, ¼ dela pšeničnih otrobov, mnogo zelenja, vedno svežo pitno vodo.

Od 11. dne do 6. tedna: Trikrat dnevno: 4 dele otrobov, 3 ječmenovega šrota, 1 koruznega šrota, 3 zelenja in 5% ribje moke (na 11 meric mešanice ½ merce ribje moke). Vedno dovolj sveže vode.

V četrtem tednu se naj živali mnogo gibajo in plavajo.

6. do 10. teden: 3 do 4 krat dnevno: 1 del koruznega šrota, 2 ječmenovega šrota, 1 zelenja, 1 ovsenovega šrota, 1 pšeničnih otrobov, 10% ribje moke.

Zadnjih osem dni se opusti ribja moka in krma se popari mesto z vrelo vodo, z vrelim mlekom. Kot zelenje se doda mesto dosedanega zelenje zelene (apiha), kar da mesu posebno fini okus.

Tudi se zadnja dva ali tri tedne račke ne smejo mnogo gibati, ne plavati. Ostanajo naj v dobro nastlanem, zračnem hlevu in zunaj v omejenem prostoru.

Dobro pitana račka se pozna po tem, da stoji perie repa narazen kakor pahljaja.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na trg v Mariboru v soboto, dne 16. aprila so pripeljali speharji 67 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, slanina pa po 10 do 11 Din. Kmetje so pripeljali 14 voz sena po 95 do 110 Din, 6 otave po 95 do 100 Din, 4 slame po 75 do 80 Din, 25 voz krompirja po 1.50 do 2 Din, 15 vreč čebule po 5 do 6 Din (česen 10 do 14 Din). Zelje 3 do 5 Din. Pšenica 2, ječmen 1.50, oves 1.25, koruza 1.50, prso 1.50, fižol 1.75 do 2.50 Din. Kokoš 25 do 35, piščanci 35 do 70, raca 20 do 30, gos 50 do 60, puran 50 do 90, kozliček 50 do 90 Din. Celi orehi 4.50 do 5 Din, luščeni 16 do 18 Din. Hren 12 do 14 Din, karfijola 6 do 12 Din, ohrovt 3 do 5 Din, radič 12 Din, jabolka 4 do 6 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 32 Din. Jajca

Nekaj, kar mnogi ne vedo.

Mnogo ljudi ne ve, da so zgradili ob obeh največjih afriških rekah, ob Nilu in Kongu, avtomobilske ceste, kjer redno vozijo poštne avtomobili; — da imamo za ribe posebne kopalnice, kjer izpirajo ribe v razredčeni octovi kislini, ki pomori na rilji koži nevarne glivice; — da preletel prepelica po 60 km na uro in da leti lahko tudi po 80 km na uro, in da je deblo palme-banane iz trdno omotanih listov.

Krompir smo dobili iz Amerike. V Evropo so ga prinesli Španjoli okoli leta 1580. Najprej so ga začeli saditi na Angleškem in na

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

17

(Dalje.)

Že tukaj na tako gosto obljudenih tleh pod Kunšpergom ni srečal ne človeka, ne živali, niti pes se ni obregnul vanj. Nikdo ni delal. Polje in travnik še niti osnažena nista bila od povodnji nanešenega blata, peska in dračja. S šentpeterskega cerkvenega zidu je vsaj čul človeški glas, tukaj pa je bilo, kakor bi stopal po pokopališču med grobovi ob polnoči... Most preko Sotle je bil razdrt. Za silo je bilo položenih nekaj desek, da je imel pešec dovolj truda s prehodom, voz in žival pa se nista poslužila teh razvalin gotovo ne od zadnjega razliva reke. Pa je preplezal Draša ostanke mostu, da bo lahko doma potrdil s prisego, kako sta si zrla s hrvaško kugo iz oči v oči.

Ko se je postavil z obema nogama na okuženo zagorska tla, se je ozrl skrbno na vse strani. Od nikoder človeškega ali živalskega glasu...

Že ozračje je dišalo kakor iz dežele smrti in v svarilo, naj ne izziva srečanja s črnoprogasto kravo, ki rogovili in muka po teh krajih! Sedel je pri mostu na naplavljenu hlođ, jedel prekajeno svinjino ter kruh in pil, da bi si nagnal več moči in korajže za poizvid vsaj do Klanjca.

Po okrepcilu je razmišljal, ali bi naj stopil v grad Razbor, ki stoji še danes par streljajev proč od Sotle in mosta. Če je bil zastražen že Št. Peter, kaj šele Razbor. Še ustrelil bi kak grajski berič, ako bi prosil za vstop. Ta previdni premislek ga je usmeril po cesti proti Kumrovcu in Zelenjakih, kjer je bila brv in veliki mlini. Kumrovec, večje zagorsko selo z romarsko cerkvico sv. Roka, kakor izumrlo — —. Ni zagledal niti enega kumeka ali kume, ki so sicer vedno stali ob cesti in obsuli vsacega tujca z vprašanji. Graščinski travniki od Razbora do Majke božje na Risvici med cesto in Sotlo vsi v blatu, pesku in razni navlaki, katero je privalovila povodenj bogve odkod. Pri cerkvi risviške Majke božje je še bil zložen visok kup drv. Andrej je koj uganil. Ker se ni upal nikdo z roko nad čarovnico in jo privezati na kol na sre-

0.65 do 0.75, med 14 do 20 Din. Suhe slive 8 do 12 Din.

Svinjski sejem v Mariboru dne 15. aprila. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 146 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 45 do 70 Din; 7 do 9 tednov stari 60 do 90 Din; 3 do 4 mesece stari 130 do 180 Din; 5 do 7 mesecev stari 250 do 300 Din; 8 do 10 mesecev stari 350 do 400 Din; eno leto stari 500 do 600 Din. 1 kg žive teže 5 do 6 Din, 1 kg mrtve teže Din 7.50 do Din 8.50. Prodanih je bilo 80 komadov.

Mariborski živalski sejem dne 12. aprila tega leta. Prignanih je bilo 11 konjev, 10 bikov, 129 volov, 274 krav in 11 telet. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 3.75 do Din 4.50; poldebili voli od Din 2.50 do Din 3.50; plemenski voli od Din 2.50 do Din 3.—; biki za klanje od Din 2.— do Din 2.50; klavne krave debele od Din 2.75 do Din 4.—; plemenske krave od Din 2.— do Din 3.—; krave za klobasarje od Din 1.25 do Din 1.75; mlada živina od Din 2.25 do Din 4.50; teleta Din 5.—. Prodanih je bilo 213 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10 do 12; volovsko meso II. vrste 1 kg Din 6 do 8; meso od bikov, krav in telet 1 kg 4 do 6 Din; telečje meso I. vrste Din 10 do 12; telečje meso II. vrste Din 6 do 8; svinjsko meso, sveže 1 kg 8 do 16 Din.

Sv. Peter pri Mariboru. Fantovski krožek prosvetnega društva »Skala«, ima v nedeljo, dne 24. aprila po rani maši v samostanski šoli izredni občni zbor. Ker je izredne važnosti obstanek fantovskega krožka, se pričakuje polnoštevilna udeležba članstva. Vabljeni so tudi drugi fantje. Več življenja je treba v krožku, kakor tudi večje vzajemnosti. — Z žrtvami in z vztrajnim delom si gradimo boljše bodočnost. Bog živi!

Gornja Sv. Kungota. Dne 4. in 10. aprila so igrali pri nas Pasijon ali Trpljenje Jezusa Kristusa. Nebo nam je bilo posebno milo, večmestno spomladansko vreme je privabilo

ogromne množice naroda iz vseh sosednih župnij, Št. Ilja, Št. Jurja in iz Spodnje Sv. Kungote; 50 dobrih Svečincanov je prišlo pod vodstvom svojega ljudomilega župnika g. Časina in g. šolskega upravitelja Jožefa Berčeta. Veliko ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Isti naval je bil tudi 10. aprila. Igralci prosvetnega društva zaslužijo vsaj pohvalo. Glavno ulogo je igral g. Alojzij Črvič, ki je iz prijaznosti prišel iz Ljutomera ter je s svojim nastopom v glavni in sila težki ulogi kar elektriziral občinstvo. Ljudstvo se je zavedalo resnosti v srce segajoče igre ter se je celi čas vzgledno zadržalo. Trpeti Zveličar pa naj bi vsem bogato poplačal ves trud, posebno g. Alojziju Črviču, ki se je neumorno žrtvoval za to igro in prišel dvakrat nalašč iz Ljutomera v Gornjo Sv. Kungoto. Naj bi ta dvakratna predstava Pasijona bila nekak misijon za našo težko preizkušeno župnijo, da se mrzla srca ogrejejo, mrtvi na duši da vstanejo, vsem pa, ki trpimo veliko pomanjkanje, naj bi nam ta igra vzbudila trdno zaupanje, da po trpljenju pride vstajenje.

Črešnjevci pri Slov. Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo vladno vabi na uprizoritev igre: »Lovski tata«, katera se vrši v nedeljo, dne 1. maja po večernicah. Ker je ta dan farno žegnanje, upamo, da vidimo naše prosvetne prijatelje iz naših sosednih župnij. Prisrčno vabljeni torej vsi od blizu in daleč.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Na Jurjevo nedeljo, dne 24. aprila, vabimo na veliko tombolo bralnega društva v dvorani g. Pergerja. Glavni dobitki so sedem kosov novega pohištva; razen tega še seveda več sto drugih raznovrstnih dobitkov. Srečke so samo po 2 Din. Sviraajo tamburaši. Na svidenje! Ne bo vam žal!

Veržej. V nedeljo, dne 1. maja, obhaja salezijanski zavod Marijanišče krasno svečanost v proslavo Marije, Matere dobrega sveta, kateri je zavod posvečen. Obenem pa proslavi tudi god blaženega Janeza Bosco, ustanovitelja salezijanske družbe. Iskreno vabljeni od blizu in daleč vsi častilci Marijini. Na predvečer slovesna rimska procesija z relikvijami blaženega Janeza Bosco.

Sv. Ana v Slov. goricah. Dne 3. in 4. aprila smo imeli zopet priliko videti našo mladino

pri nastopu igre »Na dan sodbe«, ki je bila popolnoma na mestu za sedanje razmere. V razmeroma kratkem času se je režiserju č. g. kaplanu izbornu posrečilo igralce izvežbati, četudi je bilo več igralcev prvič na odru, so se vseeno zelo dobro odrezali. Mladina od Sv. Ane, le po začrtani poti s krščanskim idealizmom neustrašeno naprej!

Št. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo vprizori v nedeljo, dne 24. aprila, ob 3. uri popoldne v društvenem domu kmečko tridejansko komedijo »Pogodba«. Kdor se hoče enkrat pošteno nasmejati, naj ne zamudi priti pogledat. Med odmori nas bo razveseljeval domači tamburaški zbor. Zatorej takrat vsi v društveni dom!

Št. Janž pri Velenju. Dne 10. aprila je naše prosvetno društvo uprizorilo igro, kakor se odigrava z vso žalostno vsebino na pozornici vsega sveta. Glavni vlogi igrata brezposelnost in brezobzirna sebičnost. Da bo svetovna igra srečno končala, je treba v ta boj zanesti novega duha, kakor je pokazala igra »Repoštev, duh v krkonoških gorah« ali »Vsega je enkrat konec«, čarobna burka v petih dejanjih. Igralci so vsebino dobro doumeli in jo takorekoč doživljali, tako da smo v zadregi, komu bi prisodili prvenstvo. Ali brezsrčnemu kosmatinu, ali revnim brezposelnim rokodelcem, sodniku in njegovemu slugi ali gorskemu duhu Repoštev? Vsak je bil v svoji vlogi prvovrsten, in moralen uspeh igre je bil zelo ugoden. Tudi z gmetnim uspehom smo zadovoljni. Dvorana je bila zasedena. Pred igro je razložil kraček nagovor njeno vsebino in pojasnil današnji gospodarski boj. Pevci so zapeli par pesmi, tamburaši pa izpolnjevali odmora. Na splošno željo »se igra ponovi na praznik Kristusovega vnebohoda«. Na veselo svidenje prijatelji in sosede!

Izpraznitev roparskega gnezda.

Slučajno se je posrečilo kitajski policiji v Šangaju, da je izsledila daleč razpredeno roparsko družbo. Ko so japonski topovi porušili kitajsko naselbino Čapej, je bila roparska organizacija prisiljena, da je zapustila svoja stoletna

dini drv, straši nedotaknjen kup še sedaj. Za Marijo Risvico na križpotu proti Tuhlju in Klanjcu tik ob Sotli mu je še žugalo pogorišče kočure — resnična grmada nedolžne zagorske čarovnice.

Korecal je naprej po cesti pod Cesargradom in se približal selu Suhi dol pred Klanjcem. V Suhem dolu je stopil nekaj korakov s ceste na hribček do kapelice sv. Križa, odkoder je tako mikaven razgled proti Klanjcu in po obsotelski ravni preko Bizeljskega do Kapel in še dalje. Prostor pri kapelici je bil posut s svežimi grobi. Nekateri so bili napol zasuti, kakor bi bil kdo prepodil pogrebce, ali pa jim je primanjkovalo časa. V Suhem dolu ni zapazil in ne slišal nikakega življenja. Andrej je ugotovil šele sedaj, da niso prepevali, niti letali ptički po teh izumrlih krajih! Od kapelice je stopil zopet k cesti. Sedel je na trato ob cestni grabi, vzela čutaro na kolena in gruntal resno, če se bo sestel vsaj na Klanjcu z živim človeškim bitjem, ki bi mu zaupalo: Kedar, kako in kako dolgo je kosila tod smrt, da je uničila vsako življenje. Čukal je na dolgo iz čutare, se ponovno zamislil v grozno šibo božjo, katero

je sledil že dolgo, a je še ni srečal, da bi jej pogledal v oči in bi podal lahko doma njen natančen popis radovednim sotržanom. Ko je odmaknil v tretje čutaro od ust, je začutil utrujenost v vseh udih. Moralo je že biti preko poldne in mudilo se mu tudi ni nikamor. Skril je od gorja trudno glavo med obe dlani, še tuhtal o zlu kuge, pa spanec ga je prestavil nazaj na Pilštajn, kjer bo lahko pripovedoval mesece, kako gospodari dekla smrti — kuga!

Ni spal dolgo. V polsnu je čutil, kakor bi mu snemal nekdo bisagi in odvezoval od pasu čutaro. Ves preplašen je planil pokoncu, zakrilil z rokami in odprl oči. Kriknil je iz polnega grla: »Jezus — Marija!« Zakotalil se je po tleh in bil od strahu in groze brez vsake odporne sile. Držalo ga je za bisagi, za čutaro ter za pas vse polno človeških rok, ki so trgale z njega z vso močjo tovor, ker jim je bilo odmotavanje in odvezovanje prepočasno. Pa kaj grabežljive roke, le ti pošastni obrazi, pokriti s cedečimi se gnojnimi bulami, oči vdrte v globoke prepade in iz ust smrad — in smrad, da je dušilo Andreja... Ko so mu iztrgale

Irskem. Na Dunaju so zasadili prvi krompir že leta 1588. V naše kraje je prišel krompir šele proti koncu 18. stoletja. Ko so se l. 1778 in 1780 vojaki vračali iz Šlezije in Češke, so ga prinesli iz tujine s seboj. Pri nas se je — kakor povsod — iz početka zelo počasi širil in se je šele v začetku 19. stoletja povsod udomačil. Iz Amerike je prišel s krompirjem tudi tobak v Evropo, prišlo je dobro in zlo, a človek je hitro segel po zlu, dočim se je blagodatni branil 200 let.

Ritanski krog sveta.

Delamrznih ljudi, ki potujejo peš krog sveta, je že toliko, da tak romar ni nikaka po-